

- 28 Hen 2-8-1602
Hendrik Dodes - ouderling
- 30 Peter Nanning's, kniiper te Stavoren, wil tot het ambt (van pred.) worden toegelaten (18-9-1602). Men stelt de beslissing uit.
- 34 31-1-1603.
de classis stuurt 2 broeders naar Stavoren om enige onboetvaardigen eermotelijk en christelyk aan te spreken en te vermanen nl: Simen Pieter's, Cornelis wachmeister, Claes Cornelisz, Jan Lysse, wed. Haesje Koeckesdr. en Hillebrant Hantiges met zyn huisvrouw.
- 36 Pyter Nanning's zyn verzoek om dominee te mogen worden, wordt afgewezen. 4-3-1603.
47. 15-2-1604. Oorkonde dat de Westermann jaarlijks 500 Guld salariskrygt. getekend door de Stav. ouderlingen Claes Dyrcker, Thuenis Jochims
Kueke Veltjeszoon, burgemeester te Stavoren, heeft volledige procur. van burgem., raad en jeroorenfemeente om het beroep van Koudum op de Westermann te gete houden en belooft, ook na in de kerke waard dat de Westermann niet minder zal verdienen de de predikanten in andere steden.
- de kerken raad van Stavoren moet in de kwestie Nanning's ordentlyk procederen om de zaak op te lossen.
50. 16-4-1604. Johannes Hoeklum en S. Brandus van Wilmar's moeten proberen de twee partijen in Stavoren te versoenen.
- 51 7-5-1604. Pieter Nanning's mag niet deel nemen dan de kerke regering en in de ouderlingen bank zitten tot hy door de class is geruiverd. Hy mag zich op de volgende classicale vergader verdedigen. Eventueel met getuigen. De Stavorse kerke waard, haer volmacht moet ook komen.
- 52 29-5-1604. De Stavorse partijen beloven niet met nieuwe zaak aan te komen in het oordeel van de classis op 11 juni a.s. oft wachten. getekend door:
Octavianus Westermannus Jelle Melijs Pyter Nanningh
Dorwe Jans (Lohaken) draken Jcke Veltjes
oldesling
dydtyo X Ryeue Jans syn mark Hendrik Haus
(nieuwe)

2.

53. 11-6-1604. De zelfde ondersleekenden beloven het oordeel van de classis te zullen nakomen. Er is verschil van mening over het ambt van onderling.
54. 9-7-1604. Pieter Nanningz. legt zich niet bij de uitspraak van de classis neer. Er ligt ook al een verzoek bij de Heeren Staten vanriesland. De classis wacht nu eerst de uitslag daar van af. Pieter Nanningz mag zolang niet in de onderlingbank zitten.
55. 23-7-1604. Is Westerman is beroepen te Makrum. De classis besluit bij meerderheid van stemmen, dat hij in Stavoren moet blijven. Door de ruze kan men in Stavoren geen avondmaal voren. Westerman c.s krijgen bestemming tot de verrijf, door dat ze hun tegenstanders om vergiffenis bidden. De kerkenraad mag Pieter Nanningz c.s van het avondmaal voren.
58. 17-9-1604. Pieter Nanningz verschijnt weer voor de classis twee afgevaardigden, Johannem Biltium en Mattheam Censi, moeten proberen vrede in Stavoren te stichten, maar aan de eerdere besluiten van de classis wordt niet getornd.
59. 18-10-1604. Is Westerman en de kerkeraad mogen procederen om Peter Nanningz te excommuniceren. Ze mogen ook bij het Hof vanriesland procederen tegen deschandelyke paskwil (schandekrijft) dat door hun tegenstanders is uitgegeven.
63. 25-2-1605. Bij de volmachten naar de synode is Jelcke Jelles, onderling uit Stavoren.
92. Op verzoek van de Westerman wordt Cipken Cluckes geexcommunicerd, omdat ze zich heeft laten herdopen.
96. 13-7-1607. Tonies Jochemus (Thoenis Jochemus) verzoekt wettelyke citatie van de dominee en de kerkenraad van Stavoren in de volgende vergadering.
97. 13-8-1607. Over de twist tussen Tonies Jochemus en de kerkenraad van Stavoren wordt besloten dat Tonies zich moet onderwerpen aan het oordeel van de kerkenraad. Hy heeft zyn werk niet zonder ergernis gedaan en hierom wordt hy door de voorzitter vermaand.
99. 14-9-1607
 Articulen voor de schoolmeesters. Ook ondersleekend door
 Boecke haess, schoolmeester te Stavoren. Zie ook Acta VI, pg 523

3.

126. 16-10-1609. Petrus Bank, predikant te Warme, vraagt niet naam van de Westerman hoe Staveren met Hanne Thomasz aanmukt twee dominees uit de ring zullen Hanne nogmaals vermanen, maar als hij zijn gedrag niet betert mag Staveren hem excommuniceren.
131. 31-5-1610. Op verzoek van de Westerman moeten Thonis Rutgers c. en Petter Willemis voor de classis verschijnen. Beide partijen hebben jurisdictie.
136. 1-9-1610. Toenis Rutgers, burgermeester en Jelle Melis van Staveren zijn meer verscheenen, maar Cornelis Spies c.s. niet, hoewel ze twee maanden daagd zijn. Toenis wil zich zowel in kerkelyke als burgerlyke zaken versoecken. Ook wel alleen in het kerkelyke en de burgerlyke zaken door het Hof van Eriesland laten beslissen. Het verzoek van Toenis Rutgers c. s. om tot het avondmaal te worden toegelaten wordt ingewilligd.
151. 2-9-1611. Het werk van Adriaan Westerman over de zeevaart, preken die hy bewaard heeft, zal door de classis worden ondersocht. Erzyn al menschen die dit werk willen laten drukken.
163. 22-6-1612. Een vrouw van de Westerman, die speelt in Staveren en Bolsward: Mag een vrouw, wier man haar buiten haar schuld verlaten heeft en in de kerk van Amsterdam opnieuw is getrouwd, zelf ook opnieuw trouwen? Zij moet zich by de magistraat in Aidam versoecken en daar haar recht zoeken. Als haar geen schuld treft mag ze opnieuw trouwen.
169. 1-2-1613. De vrouw komt uit Bolsward en is verloofd met een soldaat uit Staveren, die lidmaat van de kerk is. De vrouw krijgt een brief voor de kerk en de magistraat van Amsterdam om zich welhif te kunnen laten scheiden.
172. De kerk en van Staveren en Bolsward zullen de magistraat van Bolsward versoecken de soldaat en de vrouw voor zich te ontbreken. Als beiden vry wilhif begren te trouwen mogen ze van de classis in de kerk trouwen.
173. 22-5-1613. Het paar is intussen getrouwd. Men besluit by soortelyk gevallen oec de overheid in te schakelen.
195. De Westerman wordt voor de volgende vergadering uitgenodigd.
196. 17-9-1615. Westerman en Schel Harminghor. beoefenen nog steeds de geneskunst. Dit is verboden by de nationale synode in Den Haag 1586. Dit besluit wordt opnieuw voorzelezen. Een dominee mag niet te felykerlyd dokter zyn.

206. 13-5-1616. Westerman is beroepen te Oosterlittens. Westerman wil graag gaan, maar Stavoren wil hem houden. De classis geeft Westerman toestemming om het beroep aan te nemen.
Volmacht voor de komende synode van Eresland o.a. do Westerman en Juicke Jelles onderling van Stavoren
210. 16-9-1616. Douwe Jansz., onderling te Stavoren, verklaart dat Laurentius Eckius uit Meppel is beroepen Eckius moet ook zelf voor de classis verschijnen, 2 verklaringen afleggen en bewijs leveren dat zijn vroegere classis hem heeft ontslagen.
230. 6-7-1618. Piecke Onskes was offereet als predikant te Sybrandeburen c.a. Op de synode van Dokkum wordt hij "ge-promoveerd" tot rector in Stavoren. Twee predikanten zullen deze zaak aanbevelen by de magistraat van Stavoren
236. 11-3-1619. Laurentius Eckius heeft een beroep naar Vriel en verrocht en krijgt toestemming van de classis. De classis zal Stavoren bij toerbeurt bedienen Pauli
237. Stavoren heeft Johannes Hardenberg beroepen. De classis keurt dit goed, maar Stavoren moet zich wel aan de regels van de Staten en de Synode houden en mag niet overhaast te werk gaan.
J.P. Hardenberg was niet afgestudeerd te Franeker. Geen kandidaat dus.
241. 7-6-1619. Jan Hieronymus uit Scarl wil examen doen. Hy moet zich oefenen in het proponeren voor de Stavorse kerkeraad.
254. 14-5-1620. Bst Hardenberg zegt dat de Stavorse gemeente erg groeit en dat een 2e predikant nodig is. De classis zal hierover by de magistraat aan dringen
Liberius Albada uit Workum schoolmeester en Wopke Bottes van Stavoren willen een proefprek houden voor de classis. Dit wordt toefstevan
255. 29-5-1620. Ze melden op de volgende vergadering op nieuw een proefprek houden
256. 3-7-1620. Ze worden tot een nader examen toegelaten dat zal worden afgenomen door ds Joh. Schraderus.
258. sept-1620. Een persoon, lidmaat te Stavoren heeft overspeld gepleegd. Hy zal met naam en toenaam aan de gemeente worden voorgesteld en als ze doorfaakt worden geexcommuniciseerd. en dit door jenen aan andere kerken
259. 2-10-1620. Ande Thomas uit Stavoren komt niet in de kerk. Hy zal op alle manieren worden vermaand en als dat niet helpt tenslotte ook worden geexcommuniciseerd

5

9-4-1621

- 265 Ds Hardenbergh heeft een beroep naar Sexbierum. De classis geeft geen toestemming.
267. ¹⁴⁻⁵⁻¹⁶²¹ Haast Heeres, onderling van Stavoren is één van de afgevaardigden naar de synode.
- 273 1-10-1621 Ds Hardenberg heeft nu een beroep naar Enkhuisen, maar de classis geeft weer geen toestemming.
281. Meester Wopke (Bottes) van Stavoren zal examen voor de classis doen
- 278 4-3-1622. Enkhuisen beroept ds Hardenberg opnieuw. De classis geeft nu wel toestemming
- 283 5-8-1622. Ds Bernardus Schotanus uit Itens mag van de classis zijn beroep naar Stavoren aannemen.
Wopke Bottes wordt nu verscheidene examens en preeffpreken tot het ambt van predikant loefelaten
284. 2-9-1622. Op verzoek van ds Bernardus Schotanus zullen 2 personen uit de classis 2 onboekvaardige lesematen uit Stavoren toespreken en vermanen
- 290 ²¹⁻⁴⁻¹⁶²³ De personen uit Stavoren die op de opene laatste graad van uitsluiting staan zullen voor de laatste keer worden vermaand.
- 294 7-7-1623. De boekvaardige zondares uit Stavoren wordt weer in de school der kerk opgenomen.
- 303 ¹⁰⁻⁵⁻¹⁶²⁴ Burgem. Sythie Arnts, onderling te Stavoren, gaat als afgevaardigde naar de synode te Harlingen.
- 306 5-7-1624. Stavoren mag Hanne Thomas excommuniceren
308. 9-8-1624. Bij de bevestigingsdienst van ds Olkman in Schroderi op woensdag over 14 dagen zullen de predikanten van Hinseboopen en Stavoren de classis verleggen woordigen
- 319 ¹²⁻⁷⁻¹⁶²⁷ Ds. Adam Westerman ^{te Warkum} krijgt een brak laat lefen jaar marktew. Hy heeft toestemming van de classis nodig om dit te mogen uitgeven. Hy krijgt dit wel
361. mei 1628. Stavoren beroept Nicolaas Carolus Dikins als 2^e predikant. De classis gaat akkoord. Dikins heeft alleen het voor bereidend examen gedaan. Hy moet het laatste afdoende examen nog doen. Hy doet dit waar sch. voor een andere klasse classis. Zie Cuiperus I pag 64-66
364. ²¹⁻⁷⁻¹⁶²⁸ Ds Schotanus uit Stavoren (nu anderen) zullen voor de classis worden gedaagd om uitleg te geven over hun langdurige absentie
365. 5-8-1628. Ds Schotanus geeft voldoende uitleg over zijn wegblijven
- 366 1-9-1628 Ds Schotanus is niet (en de volgende vergadering) was absent
Waarom Staat er niet bij

van Workum

370. 3-11-1628. Ds A. Westerman en B. Schotanus van Stavoren moeten de kerk voorged van Scarl aanspreken over het vervallen pastorie-huis. Het moet gerepareerd. Er is geen ds meer in Scarl, maar de schoolmeester kan dit huis ook gebruiken.
381. 11-5-1629 ds Bernardus Schotanus van Stavoren is afgewaardigde naar de synode van Bolsward.
413. 9-4-1632. Nicolaus Caroli (Dikus) nu nieuweling in dienst van de kerk binnen Stavoren heeft de classis ten onrechte beschuldigd over het examen der kandidaten in Grieks en Hebr. eeuws. Hy kan niets bewyzen en breekt zijn verontschuldigingen aan. Hy heeft de predikanten van Warsoe en Molk wer om ook beschuldigt van "fabulleyt". Hy moet dese broeders bidden om vergeving. Hy doet dit ook waar mee dese kwestie is opgelost. Op zijn verzoek wordt hy als lid van de classis aangenomen. Kalma. En eens dunkt Nicolaus Caroli (Dikus) op als in dienst van de kerk, maar hy werd reeds in 1628 (nr 361) vermeld. Mischien is hy toen rector en avondprediker geworden. Heeft Dikus klachten over het examen gedaan? Was Johannes Wouters een leerling van hem, althans met hem bekend? (Johannes Gualtheri van Raardum, zie ook nr 402 e.v.)
416. 2-7-1632. Ds Bernardus Schotanus is in 1631 overleden. De classis vindt dat zijn wed. recht heeft op het tractement en de huiskuur over het kwartaal waar in haar man is overleden en zal zich daarvoor instellen. Er was nog geen fondch voor pred. weelwen. De wed. Bern. Schotanus heeft Sybrich Jans. Ds Nicolai Dity vraagt of een man die door zijn vrouw is verlaten en nu met een andere vrouw in overspel leeft met haar mag trouwen. De classis vindt dit goed, want de eerste vrouw was fout.
419. 3-9-1632. De Kerkenraad van Stavoren vraagt en krygt 2 gecommiteerden, nl. Abrah. Westerman en Hendrik Jochens, om by enige "sparingheit" haar te helpen.
434. ~~0-9-1633~~ Twee afgewaardigden zullen zich by de magistract van Stavoren verzoeken met het verzoek de wed. Bern. Schotanus het laatste kwartaal te betalen (Sybrich Jans) Zie 416
- ~~435. 3-6-1633. De magistract van~~
435. 3-6-1633. Claas Heeres, bursemeester en onderling van Stavoren is mede afgewaardigde naar de synode te Leeuwarden. 5

9

438. Acte die de rector en schoolmeesters moesten ondertekenen
 die moesten beloven zich aan de officiële bes van de kerk te houden
 en aan de besluiten van de synode van Dordrecht.
 De lijst is van 1620.

Naar Staveren. Doecke Haess. Hy is 54 jr.

Wopke Bottes 7.5.1620 (?). Hy was geslaagd
 voor het kerkelyk examen

In 1607 moesten de schoolmeesters ook al een dergelyke acte
 ondertekenen. Toen stond er Doecke Haess.

28 1602 Hendrik Dodes onderling

30^e/msg 1603-1604 Peter (Pietel) Nanninga onderling/wildominee wor

34 1603 Simen Pietera

Cornelis - wachmeister

Claes Cornelisz

Jan Lys

wed Haesje Eoekesdr

Hillebrant Hantges en vrouw

} lastige gemeente.
leden

47 1604 Claes Dyrckoz

ook 56/57 in 1607 Thuenis Jochems

Kucke Telesoon

} onderling

burgemeester

52 1604

Douwe Jans (in 1616 onderling)

Jelle Melis

dyck ijs X hujne Jans syn march

Hendrick Haas

Jcke Jelles

} diaken

63 1605

Eelcke Jelles (volmachten synode) onderling

99 1607 (Doede) Doecke Haess (ook in 1620) schoolmeester

126 1609-1624 Hauwe Thomas in 1624 fexcommunicieerd

131/ 1610

Thuenis Rutgus - burgemeester

136

Jelle Melis

Pitter Willems

Cornelis Sypkes

Juicke Jelles volmachten synode

} ruzie

- 230 1618. P
 Piecke Anskes rector (eerder ds)
 254 1620/1622 Wopke Bottes schoolmeester,
 283 slaagt voor het kerk. examen als dominee, maar
 blijft schoolmeester ds. in Wier en Oude / Nye Mirdum
 259 1620 Anne Thomasz
 303 1624 Sythie Arnts afgew. synode ouderling
 416 1632 Sylbrich Jansz wed. Bernardus Schotanus
 435 1633 Claes Heeres burg./ouderling, afgew. synode

Romein

Wier 162. Wopke Bottes

verroepen naar Oudemirdum c.a in 1628

hy deed zyn afscheidsrede in juli
 Oude en Nieuwe Mirdum Wopke Bottes beroepen van
 Wier in 1628, geapprobeerd 1 julij, den 5^e augustus.
 lid van de classis ge worden. Hy overleed 8 sept 1636